

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s

№ 14/1951.

framställning till Ålands landsting med för-

slag till tillägg till ordinarie inkomst- och

utgiftsstaten för landskapet Åland för år 1950.

Oförutsedda omständigheter hava föranlett landskapsnämnden

att anhålla om tillägg till några fasta anslag för 1950. Sam-

tidigt hava även förslagsanslag, som med mera än tjugo procent

överskridits, föreslagits förhöjda. Vad särskilt beträffar de

föreslagna tilläggsanslagen för byggnadshjälp, tilläggsunderstöd

och amorteringslån åt landskommunerna för uppförande av folk-

skollokaler hänvisas till de motiveringar, som i detta av-

seende gjorts när nedan.

A. INKOMSTER.

De flesta egentliga inkomstposterna hava inbragt mera än vad

som beräknats, varför överskotten här observerats till utjämnade

belopp.

B. UTGIFTER.Andra huvudtiteln.Landskapsstyrelsen.

Sedan kostnaderna för tjänstebilarna vid årets slut förde-

lats på de olika kostnadsställena i förhållande till antalet avverkade kilometer, har det i första ordinarie budgeten under nionde momentet upptagna anslaget, liksom enahanda anslag under sjätte huvudtiteln tredje moment och sjunde huvudtiteln femte moment, visat sig alltför lågt.

Tredje huvudtiteln.

Polisvården.

Polisväsendet på landet.

Emedan det fasta anslaget för ersättning åt landspoliser för resor överskridits med 7.523 mark, föreslås under ifrågavarande moment ett tillägg på till närmast högre jämna hundratal utjämnat belopp. På samma sätt har förfarits med övriga fasta anslag som överskridits med mera än 1.000 mark.

Fjärde huvudtiteln.

Hälsö- och sjukvården.

Ålands allmänna sjukhus.

Då frekvensen av sjuksökanden vid sjukhuset blivit större än väntat, har bland annat utgifterna för medicinalier och förbandsmaterial samt för värme och lyse blivit betydligt större än vad som beräknats.

Femte huvudtiteln.

Undervisningsväsendet.

Folkskolväsendet.

Folkskolinspektören i landskapet har till landskapsnämnden inlämnat en skrivelse, som nedan intagits till nödiga delar.

"Mariehamn den 16 februari 1951.

Till Landskapsnämnden.

Den 30 juni 1950 utkom och ikraftträdde i riket lag (av 27.6.1950) angående temporär avvikelse från lagen angående kostnader-
na för folkskolväsendet, vilken enligt 7 § av överenskommelse-
förordningen angående undervisningsväsendet 27.6.1924 bör iakttagas även i landskapet, och den 30 september utkom tillhörande
förordning (av 30.9.). I dagarna har undervisningsministeriet i
stöd av dessa stadganden fattat sitt första beslut om byggnadstillstånd för folkskolbyggen, vilka tillstånd till och med år
1952 utgör förutsättning för erhållande av bidrag och lån för
folkskolebyggnader. Härmed börjar linjerna för dessa nya undantagsbestämmelser att klarna.

I praktiskt taget varje kommun i landskapet har under de senaste åren ett eller flere nödvändiga skolbyggen planerats. Mån-

genstädes är också nybyggnad inom allra närmaste framtid oundgängligen nödvändig om skolarbetet skall kunna bedrivas utan allvarlig hälsofara för elever och lärare och överhuvud alls skall kunna hållas i gång. Flere av dessa byggen har planerats redan före kriget. Den svåra lärarbristen i skärgården skärper ytterligare behovet av tillfredsställande skolbyggnader. Det är under dessa omständigheter så nödvändigt att de knappa anslagen för 1951 får användas ograverade för detta år utan avdrag för tidigare igångsatta byggen.

För år 1951 finnes anslaget: i riksbudgeten byggnadsbidrag 1.000 miljoner, tilläggsunderstöd åt kommuner med svag ekonomi 330 miljoner, lån 270 miljoner, samt i landskapsbudgeten respektive 15 samt 5 och 10 miljoner. För år 1950 var i riksbudgeten upptaget förslagsanslag lika stora som innevarande år, men enligt upplysningar från skolstyrelsen och statskontoret (ark. Hanstén och hhövd. Tähkinen) beviljades faktiskt under året summa 1.950 miljoner i ordinarie och extra bidrag (tillägg 600 resp. 21 miljoner) och såsom lån 1.271 miljoner; tillägget om 600 miljoner till förslagsanslaget för bidrag anvisades, enligt upplysning, av statsrådet utan att upptagas i någon budget. I landskapsbudge-

ten var förslagsanslaget för bidrag endast 8 miljoner och för lån 10 miljoner, medan i bidrag under året beviljades 22.122.505 mark och i lån 17.843.100 mark. Dessa bidrag och lån beviljades enligt tidigare ordning enligt lag och gällande grunder oberoende av upptaget förslagsanslag, till vilket vid behov tillägg skulle erhållas. Bidragen har beviljats till tidigare igångsatta eller påbörjade byggen (Söderby, Kyrkby, Seglinge, Godby, Rangsby) eller beviljades före lagens ikraftträdande (Rangsby och Brändö 14/6) enligt likaså före lagens ikraftträdande fastställda ritningar. De stora svårigheterna under senare år att få tjänsten ute vid Brändö skola besatt och skolbyggnadens brister har gjort det nödvändigt att få detta bygge i gång.

1950 års förslagsanslag är emellertid överskridna, och på grund av reglementeringen i fortsättningen inom beviljade anslag är det nödvändigt att i möjligaste mån såsom sig bör reservera anslag från 1950 och ej överföra utgifterna på de följande år då de olika raterna skall utfalla. På denna grund borde nödvändigt tilläggsanslag för 1950 erhållas.

Utgående från rikets bidragssumma 1.950 miljoner skulle man enligt samma proportion som 1951 komma till 29 miljoner. I re-

lation härtill, liksom vid direkt jämförelse med i riket använda summor samt med hänsyn till vårt nuvarande byggnadsbehov bör ett anslag för byggnadsbidrag under år 1950 om sammanlagt omkring 22 miljoner och sålunda ett tillägg om c:a 14 miljoner anses helt normalt. Därtill torde observeras för bidrag som beviljas åren 1948-49. = = = = =

Härtill kommer tilläggsanslag för amorteringslån.

Om sålunda 1951 års anslag hålles ograverade av tidigare beviljade bidrag synes, såvitt nu är bekant, genom byggen i mindre etapper några av de allra mest brådskande behoven kunna tillgodoses under 1951, dock med undantag för Karlby skolbygge, som synes svåriligen kunna uppdelas i etapper och ensamt skulle fordra större delen av årets anslag. Det vore dock alldeles nödvändigt att ny skolbyggnad under året skulle kunna uppföras i Karlby, då den gamla byggnaden är alldeles undermålig och ritningar till nybyggnad uppgjordes redan före kriget.

= = = = =

Hänvisande till det ovan anförda får jag vördsamt hemställa att landskapsnämnden hos landstinget i tilläggsbudget för 1950 måtte anhålla om följande tilläggsanslag:

1) Byggnadshjälp åt landskommunerna för uppförande av folkskolelokaler samt tilläggsunderstöd åt fattiga kommuner

15.512.248:--.

2) Amorteringslån åt landskommuner för folkskolbyggen

7.843.100:--.

Erik Bertell."

Trots att de av folkskolinspektören föreslagna tilläggsanslagen äro avsevärda, har landskapsnämnden ansett dem vara fullt motiverade. Landskapsnämnden vill härvid särskilt betona att ifrågavarande bidrag och lån, enligt de bestämmelser, som gällde innan lagen av den 27.6.1950 om temporär avvikelse från lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet trädde i kraft, beviljades enligt lag oberoende av anslagens storlek härför, varför landskapsnämnden då icke hade rätt att i egentlig mening pröva angelägenhetsgraden för sagda bidrag och lån.

På denna grund har landskapsnämnden hittills icke anhållit om större anslag än vad som beräknats för de rater, som under respektive år väntats förfalla till betalning, och därför icke heller reserverat till följande år ens det belopp som vid årets slut möjligen kvarstått av anslagen. Då lagändringen av den 27.6.

1950 förutsätter att bidrag och lån beviljas inom ramen för budgeterade anslag, anser landskapsnämnden det riktigt att nu föreslå sådana tillägg till anslagen för 1950, att dessa tillägg, jämte vad som återstår oanvänt av 1950 års anslag, motsvara icke utbetalade rater av under år 1950 och delvis tidigare beviljade bidrag och lån. Dessa belopp avses sålunda att upptagas såsom utgiftsrest till 1951, varigenom anslagen i 1951 års budget ograverade skulle kunna användas för under år 1951 beviljade bidrag och lån.

Nionde huvudtiteln.

Årsunderhåll av byggnader och tomter.

Ålands allmänna sjukhus.

Då den nya röntgenapparaten skulle installeras i sjukhuset, visade det sig vara nödvändigt att bekläda röntgenrummet med blyplåt något som man tidigare ej räknat med. För laboratoriets inredande måste åter vatten och avlopp föras in i laboratorierummet, varförutom man måste inrätta en syrefast disk, skåp och vissa belysningsanordningar. Även dessa installationer medförde oförutsedda utgifter.

Tionde huvudtiteln.

Oförutsedda utgifter.

Till följd av att sjukvikariearvoden bokföras på detta konto, och då under året sjukvikarier har måst anlitas i ovanligt högrad, och jämväl med hänsyn till under året verkställd lönereglering, har ifrågavarande konto överskridits.

Tolfte huvudtiteln.

Inkomstbringande kapitalutgifter.

Undervisningsväsendet.

Beträffande förhöjningen av anslaget för amorteringslån åt landskommunerna för folkskolebyggen hänvisas till motiveringen under femte huvudtiteln.

I anslutning till vad ovan framhållits får landskapsnämnden vördsamt föreslå

att Landstinget måtte fastställa nedan

upptagna tillägg till ordinarie inkomst-

och utgiftsstaten för år 1950 samt bemyn-

diga landskapsnämnden att upptaga för dess

utjämnande erforderliga lån.

F ö r s l a g

till tillägg till ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för land-
skapet Åland för år 1950.

Kap.mom.

A. INKOMSTER.

EGENTLIGA INKOMSTER.

Första avdelningen.

Inkomster, vilka jämlikt 21 § i lagen av den 6 maj
1920 om självstyrelse för Åland tillfalla land-
skapet.

I.

Näringskatter.

1. Apoteksavgifter och övriga näringskatter 594.000:-

I kap. 594.000:-

II.

Nöjesskatter.

1. Stämpelskatt 603.000:-

II kap. 603.000:-

I Avd. 1.197.000:-

Andra avdelningen.

I.

Inkomster från staten tillhörig egendom.

1. Arrenden av boställen och fiskerier 102.000:-
3. Försäljning av virke 1.506.000:-
7. Inkomst från försöksfälten 79.000:-

I kap. 1.687.000:-

II Avd. 1.687.000:-

Tredje avdelningen.

I.

Inkomster av blandad natur.

1. Elevavgifter och övriga inkomster från Ålands
lyceum 483.000:-
2. Elevavgifter och övriga inkomster från Ålands
sjöfartsläroverk 145.000:-

Kap.mom.

4. Elevavgifter, hyror och övriga inkomster från
Ålands kvinnliga hemslöjdsskola 12.000:-
5. Legosängsavgifter och övriga inkomster från
Ålands allmänna sjukhus 650.000:-
6. Legosängsavgifter och övriga inkomster från
sjukstugan i Kumlinge 98.000:-
7. Försäljning av plantskolealster 40.000:-
8. Dagavgifter och övriga inkomster från land-
skapets vårdhem för tuberkulösa 310.000:-
10. Mariehamns stads andel i kostnaderna för po-
lisväsendet 527.000:-
11. Räntor å bostads- och jordförbättrings- samt
studielån 198.000:-
12. Diverse inkomster 197.000:-

I kap. 2.660.000:-

III Avd. 2.660.000:-

KAPITALINKOMSTER.

Första avdelningen.

- I. 3. Lån 28.087.800:-
I kap. 28.087.800:-
I Avd. 28.087.800:-

Summa inkomster mk. 33.631.800:-

B. UTGIFTER.

EGENTLIGA UTGIFTER.

Första huvudtiteln.

I.

Landstinget.

2. Allmänna landstingskostnader (förslagsanslag) 107.000:-
3. Arvode åt landstingets sekreterare (förslags-

anslag)	36.000:-
4. Arvoden åt utskottssekreterarna (förslags- anslag)	34.000:-
9. Hyra för landstingets sessionssal och kansli jänte lyse och städning (förslagsanslag)	65.000:-
I kap. 242.000:-	
I Ht. 242.000:-	
<u>Andra huvudtiteln.</u>	
I. <u>Landskapsstyrelsen.</u>	
3. Ledamöternas i landskapsnämnden arvoden och reskostnader (förslagsanslag)	160.000:-
9. Resor och dagtraktamenten (förslagsanslag) .	348.000:-
I kap. 508.000:-	
II Ht. 508.000:-	
<u>Tredje huvudtiteln.</u>	
<u>Polisvården.</u>	
II. <u>Polisväsendet på landet.</u>	
3. Ersättning åt landspoliser för resor	7.600:-
II kap. 7.600:-	
III Ht. 7.600:-	
<u>Fjärde huvudtiteln.</u>	
<u>Hälso- och sjukvården.</u>	
I. <u>Läkare.</u>	
4. Ålderstillägg (förslagsanslag)	23.000:-
I kap. 23.000:-	
II. <u>Ålands allmänna sjukhus.</u>	
3. Semestervikariearvoden	118.000:-
4. Kosthållningen (förslagsanslag)	366.000:-
5. Medicinalier och förbandsmaterial (förslags- anslag)	482.000:-

Kap.mom.	
7. Värme och lyse (förslagsanslag)	363.000:-
10. Underhåll av inventarier	40.000:-
II kap. 1.369.000:-	
III. <u>Kumlinge sjukstuga.</u>	
4. Kosthållning för sköterskor, betjäning och patienter (förslagsanslag)	33.000:-
5. Medicinalier och förbandsmaterial (förslags- anslag)	20.000:-
III kap. 53.000:-	
IV. <u>Övrig hälso- och sjukvård.</u>	
11. Bidrag till upprätthållande av Grelsby sjuk- hus (förslagsanslag)	676.000:-
IV kap. 676.000:-	
IV Ht. 2.121.000:-	
<u>Femte huvudtiteln.</u>	
<u>Undervisningsväsendet.</u>	
II. <u>Folkskolväsendet.</u>	
8. Timarvoden (förslagsanslag)	748.000:-
9. Byggnadshjälp åt landskommunerna (förslags- anslag)	15.513.000:-
10. Understöd åt landskommunerna (förslagsanslag)	2.914.000:-
11. Extra understöd åt landskapets fattigaste och glest befolkade landskommuner (förslags- anslag)	415.000:-
II kap. 19.590.000:-	
V. <u>Ålands kvinnliga hemslöjdsskola.</u>	
7. Till kostnader för anordnande av kurser utom skolan (förslagsanslag)	5.000:-
V kap. 5.000:-	

Kap.mom.
VII.Övriga läroinrättningar.

8. Ålands yrkesskola 17.300:-

..... VII kap. 17.300:-

IX. Biblioteks- och studiecirkelverksamheten.

2. Biblioteksverksamheten (förslagsanslag) 117.000:-

IX kap. 117.000:-

X. Diverse anslag.7. Till landskapsnämndens disposition för upplys-
nings- och undervisningsändamål 2.300:-10. Understödjande av skolgången för elever i läro-
verk (förslagsanslag) 30.000:-

X kap. 32.300:-

..... V Ht. 19.761.600:-

Sjätte huvudtiteln.Näringsarnas främjande.I. Konsulentverksamheten.

2. Ålderstillägg (förslagsanslag) 66.000:-

3. Resor och dagtraktamenten (förslagsanslag) ... 610.000:-

..... I kap. 676.000:-

III. Jordbruket och dess binäringar.

5. Kreatursförelämningsföreningar (förslagsanslag) 371.000:-

III kap. 371.000:-

VI Ht. 1.047.000:-

Sjunde huvudtiteln.Kommunikationerna.I. Väghållningen.

5. Resor och dagtraktamenten (förslagsanslag) ... 242.000:-

6. Vagnämndsarvoden (förslagsanslag) 29.000:-

I kap. 271.000:-

VII Ht. 271.000:-

Kap.mom. Åttonde huvudtiteln.I. Anslag för sociala ändamål.

9. Blindhetsunderstöd (förslagsanslag) 270.000:-

11. Folkpensions- och barnbidragspremier (för-
slagsanslag) 564.000:-

I kap. 834.000:-

VIII Ht. 834.000:-

Nionde huvudtiteln.Anslag för av landskapet disponerad statsegendom.I. Jordegendomarna.

7. Allmänna kostnader (förslagsanslag) 97.000:-

I kap. 97.000:-

II. Årsunderhåll av byggnader och tomter.

1. Ålands allmänna sjukhus 391.000:-

II kap. 391.000:-

IX Ht. 488.000:-

Tionde huvudtiteln.I. Diverse anslag.

1. Revisionskostnader (förslagsanslag) 39.000:-

3. Fackutlåtanden (förslagsanslag) 18.000:-

4. Ålandsdelegationen (förslagsanslag) 59.000:-

5. På lag grundade utgifter (förslagsanslag) .. 13.000:-

7. Premier för dödande av rovdjur (förslagsanslag) 181.000:-

12. Oförutsedda utgifter (förslagsanslag) 170.000:-

18. Undersökning av husbockens härjningar 14.000:-

I kap. 494.000:-

X Ht. 494.000:-

Elfte huvudtiteln.Icke inkomstbringande kapitalutgifter.I. Landstinget.

1. Komplettering av sessions- och kanslilokaler-
nas inventarier 13.600,-

..... I kap. 13.600:-

..... XI Ht. 13.600:-

..... Tolfte huvudtiteln.

Inkomstbringande kapitalutgifter.

II. Undervisningsväsendet.

2. Amorteringslån åt landskommunerna för folk-

skolbyggen (förslagsanslag) 7.844.000,-

..... II kap. 7.844.000:-

..... XII Ht. 7.844.000:-

Summa utgifter mk. 33.631.800:-

Mariehamn den 21 februari 1951.

På landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält.

Landskapskamrerare

Th. Eriksson.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande №

4/1951 med anledning av Ålands landskapsnämnds

№ 4/1951.

framställning till Ålands landsting med förslag

till tillägg till ordinarie inkomst- och utgifts-

staten för landskapet Åland under år 1950. (14/

1951)

Med anledning av förenämnda framställning får utskottet härmed
vördsamt framhålla följande:

Den sista tilläggsbudgeten för 1950 omfattar huvudsakligen ut-
jämningsposter i sådana fall där landskapsnämnden varit tvungen
att överskrida tidigare beviljade anslag. Då dessa överskridanden
dels bero på att utgifterna varit på lag grundade, såsom där de
varit en följd av förhöjda löner och understöd, dels på nödvändiga
utgifter av annat slag, har utskottet inte ansett sig ha anledning
att göra några påminnelser.

Tilläggsanslagen för folkskolorna, som utgöra den största delen
av tilläggsbudgetens slutsumma, anser utskottet nödvändiga för att
möjliggöra nybyggnader och tillbyggnader på sådana orter, där
folkskolorna inte genom kriget kunde försättas i tidsenligt skick.
I ett flertal fall var det fråga om nybyggnad redan före kriget,
men måste företagen av kända orsaker uppskjutas på obestämd tid.
Mycket återstår ännu att göra, innan skäligen krav på landskapets
folkskolbyggnader kunna anses tillgodosedda. Då genom lagändringen
under senaste år, varom talas i landskapsnämndens framställning,
byggnadstillstånd erfordras för dessa byggnadsföretag och sådant
tillstånd kan givas endast i mån av anvisade anslag, anser utskot-
tet att dessa utgiftsposter äro motiverade, isynnerhet som jäm-
väl i riket beviljats betydligt större belopp under år 1950 än
som anvisats i anslag, såsom framgår av landskapsnämndens fram-
ställning.